

Utazás a világűrbe

RÉSZLET A KIS HERCEG CIMŰ REGÉNYBŐL

Keresztülment a 322, 323—330 számú aszteroidák zónáján. Mindegyikre benézett egy kicsit, hogy elfoglalja magát és ismereteket s.erezzen.

Az első bolygót egy király lakta. Bíborba és hermelinbe öltözve ült egyszerű, de fenséges trónusán.

— Nini! Egy alattvaló! — kiáltott fel a király, amikor megpillantotta a kis herceget.

A kis herceg pedig azt kérdezte magában: Honnan ismerhetett meg, amikor még soha életemben nem látott? Nem tudta, hogy a királyok számára a világ igen egyszerű, számukra minden más ember alattvaló.

— Jöjj közelebb, hadd lássalak jobban — mondta a király. Büszke volt arra, hogy valakinek a királya lett.

A kis herceg körülnézett, hogy hová ülhetne le, de az egész bolygót elborította a pompás hermelinpalást. Ennélfogva állva maradt, s mivel fáradt volt, ásított egyet.

— Az etikett tiltja az ásítást a király jelenlétében — mondta a király. — Megtiltom, hogy ásíts. — Nem bírom elfojtani — felelte zavartan a kis herceg. — Hosszú utat tettem, és elfáradtam, nem aludtam.

— Akkor elrendelem, hogy ásíts, — mondta a király —, ugyanis évek óta nem láttam senkit sem ásítani. Számomra ez érdekesség. Rajta, ásíts tehát, elrendelem.

— Nem bírok többet... — mondta a kis herceg elpirulva.

— Krrhm, krrhm... köszörülte a torkát a király. — Akkor... elrendelem, hogy felváltva ásíts és ne ásíts. — Valamit morgott magában és bosszúsnak látszott. Mert a király nagyon sokat adott

arra, hogy tekintélyét tiszteletben tartsák. Nem tűrte az engedetlenséget. Abszolút egyeduralkodó volt, de mivel egyben nagyon jószágos is, mindig ésszerű rendeleteket adott ki.

— Leülhetek? — kérdezte félénken a kis herceg.

— Elrendelem, hogy ülj le — felelte a király, felséges mozdulattal megigazítva hermelinpalástja segélyét.

A kis herceg megdöbbenve látta, hogy a bolygó milyen kicsike. Min uralkodhatik ez a király? — Uram, engedj meg egy kérdést — mondta.

— Elrendelem, hogy kérdezz.

— Uram, min uralkodsz te?

— Mindenen — felelte a király.

— Mindenen? Hogyhogy?

A király szerény mozdulattal mutatott bolygójára s a többi égitestre, a csillagokra.

— Mindezekén uralkodsz? — kérdezte a kis herceg.

— Mindezekén — felelte a király, mert nemcsak egyeduralkodó volt, hanem a világ ura is.

— És a csillagok engedelmeskednek neked?

— Föltétlenül. Azok is engedelmeskednek. Én nem tűröm a fegyelmezetlenséget.

Ez a nagy hatalom bámulatba ejtette a kis herceget. S mivel hogy kissé szomorúnak érezte magát az ő elhagyott kis bolygójára való visszaemlékezésről, bátorkodott egy királyi kegyet kérni.

— Szeretnék egy naplementét látni. Rendelje el Felsőged, hogy nyugodjék le a nap. Szerezze meg nekem ezt az örömet.

— Ha elrendelném egy tábornoknak, hogy virágról virágra röpködjék, mint a lepke, vagy hogy tragédiát írjon és ha nem teljesítené a parancsamat, vajon ki lenne a hibás, ő vagy én?

— Felsőged — mondta meggyőződéssel a kis herceg.

— Pontosan úgy van. Mindenkitől azt kell követelni, amit nyújtani tud — felelte a király. — A tekintély elsősorban ésszerűségeen nyugszik. Ha elrendelnéd a népnek, hogy ugorjék a tengerbe, forradalom törne ki. Nekem jogom van engedelmisséget követelni, mert parancsaim ésszerűek.

— Hát mi lesz az én naplementém? — kérdezte a kis herceg, aki ha feltett egy kérdést, nem tágitott tőle.

— A te naplementéd is meglesz. Majd elrendelem. De kormányzásom bölcsessége úgy kívánja, hogy megvárjam, amíg a feltételek kedvezők lesznek rá.

— És mikor lesz az? — érdeklődött a kis herceg.

— Krrhm, krrhm — krákogott a király, s félrefordulva egy vas-

tag kalendáriumba kukkantott. — Krhm, krhm... úgy este 7 óra 14 perc körül lesz. Majd meglátod, hogy betartom a szavamat.

A kis herceg ásított. Sajnálta, hogy nem lehet része a naplementében, s kissé már únta is a dolgot.

— Nincs itt már semmi keresnivalóm — mondta a királynak. — Elmegyek.

— Ne menj el — marasztalta a király, aki büszke volt arra, hogy végre van alattvalója. — Ne menj el, megteszlek miniszternek.

— Milyen miniszternek?

— Igazságügy miniszternek!

— De én nem tudok ítélni.

— Mit lehet tudni — mondta a király. — Még nem jártam körül az országot. Öreg vagyok, a gyalogjárás fáraszt, hintó számára pedig nincs hely.

— Ó én már láttam a birodalmadat — mondta a kis herceg kissé oldalt hajolva, hogy egy pillantást vessen a bolygó másik oldalára is. — Nincs odalenn senki sem.

— Akkor saját magad fölött fogsz ítélni — felelte a király. — Ez a legnehezebb. Az embernek nehezebb sajátmagát megítélni, mint másét. De ha sikerül jól megítélned magad, akkor valószínűs bölcös vagy.

— Magamat megítélhetem bárhol másutt is. Ahhoz nem kell itt maradnom.

— Krhm, krhm... azért a t hiszem, akad egy öreg patkány valahol az én bolygómon is. Hallom néha éjszakánként. Ítélni lehetsz a vén patkány felett. Időnként majd halálraítéled. Így a birodalom a te igazságodtól fog függeni. De a tán meg is kegyelmezel majd neki, hogy jól gazdálkodj az igazsággal. Mert igazság csak egy van.

— De én nem szeretek halálraítélni, inkább szeretnék innen elmenni — mondta a kis herceg. — Ha Felséged a t akarja, hogy engedelmeskedjem, akkor most kiadhat egy ésszerű parancsot, például azt, hogy egy percen belül induljak. Úgy látom, hogy a feltevélek kedvezők rá.

Mínthogy a király nem felelt semmit, a kis herceg egy sóhaj-tással tovaröppent.

— Megteszlek nagykövetemmé! — hallotta a háta mögött a király kiáltását.

A felnőttek olyan különösek — gondolta magában a kis herceg, miközben tovább utazott.

A második bolygót egy hiú ember lakta.

— Ah! Oh! Nini, egy bámulóm meglátogat — kiáltott már megszűröl, mihelyt meglátta a kis herceget. Mert a hiú embernek mindenki más bámuló.

— Jónapot! — mondta a kis herceg. — Jaj, de furcsa kalapja van!...

— Ez köszönetésre szolgál, ezzel üdvözlöm a tömeget, amikor ünnepel. Sajnos, erre soha nem jár senki — mondta a Hiú.

— Igazán? — kérdezte a kis herceg, mert sehogy sem értette a dolgot.

— Üsd össze tenyeredet — javasolta a Hiú.

A kis herceg összeütötte két tenyerét. A Hiú, megemelve kalapját, nyájasan üdvözölte.

— Ez mulatságosabb a királynál — mondta magában a kis herceg. És kezdte összeütögetni a tenyerét. A Hiú újból üdvözölte, megemelve a kalapját.

Öt percnyi tréning után a kis herceget kifárasztotta az egyhangú játék. Megszólalt:

— És mit kell csinálni, hogy a kalap leessék a fejedről?

A Hiú azonban nem hallotta. A hiú emberek csupán a bókokat hallják meg.

— Mondd, igazán nagyon bámulsz engem? — kérdezte a kis herceget.

— Mi az, hogy »bámulni«?

— Bámulni annyit jelent, mint elismerni, hogy én vagyok a legszebb, legjobban öltözött, leggazdagabb és legintelligensebb ember ezen a planétán...

— De hiszen egyedül te laksz ezen a bolygón!

— Nem baj. Szerezd meg nekem azt az örömet. Bámulj így is.

— Bámullak, — mondta a kis herceg vállat vonva —, de mire jó ez neked? — És a kis herceg tovalebent azt gondolva magában: A felnőttek igazán nagyon különösek.

A következő bolygót egy iszákos lakta. Ez a látogatás igen rövid volt, mégis nagyon megdöbbenetette a kis herceget.

— Mit csinálsz te itt? — kérdezte az iszákost, aki egy rakás teli és egy rakás üres üveg között ült.

— Iszom — felelte az iszákos nektikeseredett hangon.

— És miért iszol? — kérdezte a kis herceg. — Hogy felejtsek... — felelte a részeges.

— Mit akarsz felejtteni?... — Felejtteni akarom a szégyenemet — felelte az iszákos és lehajtotta a fejét bűnbánóan. A kis herceg segíteni szeretett volna rajta.

— És mi a szégyened? — kérde te.

— Az, hogy iszákos vagyok — mondta az iszákos és végképpen elhallgatott.

A kis herceg elképedve futott el.

A felnőttek határozottan nagyon különösek — mondta magában.

A negyedik bolygó egy üzletemberé volt. Ez annyira el volt foglalva, hogy a fejét sem emelte fel a kis herceg megérkezésére.

— Jónapot — mondta a kis herceg. — Kialudt a cigarettája.

— Három meg kettő az öt. Öt meg hét az tizenkettő. Tizenkettő meg három az tizenöt, tizenöt meg hét az huszonkettő, huszonkettő meg hat az huszonnyolc — nincs időm újra rágyújtani. — Huszonhat meg öt az harmincegy, ez összesen annyi, mint ötszázegymillió hatszázhuszonhétézer hétszázharmincegy.

— Ötszázmillió, micsoda? — kérdezte a kis herceg.

— Micsoda? Te még mindig itt vagy?... Ötszázmillió... már azt se tudom mi... Annyi dolgom van! Én komoly vagyok, nem töltöm az időmet fecsegéssel. Kettő meg öt az hét...

— Ötszázmillió, micsoda? — ismételte a kis herceg, aki ha feltett egy kérdést, nem tágitott tőle.

Az üzletember fölemelte a fejét.

— Ötvennégy év óta, amióta ezen a bolygón lakom, csak háromszor zavartak meg. Először huszonhét évvel ezelőtt, amikor a jó ég tudja honnan, idevágódott egy cserebogár, s olyan borzalmas zajt csapott, hogy négy hibát ejtettem az összeadásban. Másodszor tizenegy évvel ezelőtt, amikor erős náthám volt. Nekem nincs időm sétálni, hiányzik az edzés. Harmadszor... most te! Mennyit is mondtam? Szóval ötszázegymillió.

— Millió, micsoda — kérde te harmadszor is a kis herceg.

— Micsoda? Hát millió, olyan kis izé, amiket az ember néha az égen lát.

— Legyeket?

— Nem. Olyan kis ragyogó izéket.

— Méhecskéket?

— Á dehogy! Aranyfényben ragyogó kis micsodákat, amelyek a semmittevőket ábrándozásra készítetik. De én komoly ember vagyok, nincs időm ábrándozásra.

— Óh, talán a csillagokra gondolsz?
 — Az, az. Csillagok.
 — És mit csinálsz te ötszázmillió csillaggal?
 — Ötszázmillió hatszázhuszonhétézer hétszázharmincegy, én pontos vagyok, komoly vagyok.
 — És mit csinálsz ezekkel a csillagokkal?
 — Mit is csinállok velük? Ja igen... semmit. Birtokolom őket.
 Az enyémeik.

— Te birtokolod a csillagokat? Dejszen láttam én egy királyt, aki...

— A királyok nem birtokolják őket, ők »uralkodnak« rajtuk. Ez lényeges különbség.

— És mire jó neked, hogy csillagokat birtokolsz?

— Hogy gazdag legyek.

— És mire szolgál neked a gazdagság?

— Arra, hogy megvásároljam a többi csillagot is. Mindet, valahány csak van.

A kis herceg gondolatban azt mondta: Ez itt egy kicsit úgy okoskodik, mint az én iszákosom. — De aztán tovább kérdezősködött. — Hogy lehet a csillagokat birtokba venni?

— Hát kiék a csillagok? — vágott vissza az üzletember.

— Nem tudom. Senkiék.

— Akkor az enyémeik, mert én gondoltam először rá.

— És ez elég?

— Persze, hogy elég. Ha találsz egy gyémántot, amelyik senkié sem, akkor a tiéd. Ha találsz egy szigetet, amelyik senkié, akkor az is a tiéd. Ha valamilyen ötlet neked jut es edbe először, szabadalmaztathatod és a tiéd. A csillagok az enyémeik, mert én előttem senki sem gondolt a birtokbavételükre.

— Ez igaz — mondta a kis herceg. — És mondd, mit csinálsz velük?

— Igazgatom őket. Megszámolom és újra számbaveszem őket. Ez nehéz dolog. De én komoly vagyok.

A kis herceg még mindig nem volt megelégedve.

— Ha nekem van egy selyemkendőm, azt a nyakam köré csavarhatom. Ha van egy virágom, leszakíthatom és kitűzhetem. De te nem szedheted le a csillagokat.

— Azt nem, de a bankba berakhatom őket.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Azt, hogy egy darabka papírra felírom a csillagok számát. Aztán ezt a darab papírt bezárom egy páncélrekeszbe, kulccsal.

— Ez az egész?

— Ez elég — mondta az üzletember.

A kis hercegnek egészen más elképzelései voltak a komoly dolgokról, mint a felnőtteknek.

— Nekem van egy virágom. Azt én minden nap meglocsolom. Van három vulkánom, azokat minden héten kikutrom. Mert azt is kikutrom, amelyik kialudt, sose lehet tudni. Az én virágomnak és vulkánjaimnak javukra szolgál az, hogy az enyémeek. De te belőled mi hasznuk van a csillagoknak?

Az üzletember kinyitotta a száját, de nem talált szavakat a feleletre. És a kis herceg tovább szökött.

A felnőttek valóban végtelenül különösek — gondolta magában, miközben tovább utazott.

G. CIMMER ANNA FORDÍTÁSA